

РЕШЕНИЕ

№ 1

София, 29.12.2021 година

Петчленен състав на Гражданската колегия на ВКС, формиран на основание чл. 29г, ал.4 ЗВС, състоящ се от трима съдии на ВКС и двама съдии на ВАС, избрани на принципа на случаен подбор чрез електронно разпределение, в открито съдебно заседание на четиринадесети декември две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
ЧЛЕНОВЕ: СВИЛЕНА ПРОДАНОВА
СПАС ИВАНЧЕВ
ХРИСТО КОЙЧЕВ
МАРИЯ ХРИСТОВА

При участие на секретаря Аврора Караджова
Изслуша докладваното от Председателя БАЛЕВСКА
гр. дело № 23 /2021 година по описа на ВКС, петчленен състав

Производство по чл. 29н, ал.4-6 ЗСВ.

Образувано по **Жалба** **вх. № ВСС-14736 / 26.10.2021 година** на Марина Михайлова Дойчинова и Деян Иванов Денев, кандидати за изборни членове на ВСС от квотата на съдиите срещу **РЕШЕНИЕ от 17 октомври 2021 година** на избирателната комисия за избор на членове на Висшия съдебен съвет от квотата на съдиите, избрана с решение на ОС на съдиите, свикано на основание чл. 29а, ал.1-6 ЗСВ и проведено на 09.10.2021 година в гр.София. С жалбата се поддържат доводи за незаконосъобразност на посоченото решение на избирателната комисия в насока: 1./ нарушения от особено съществен характер, с оглед протичане на изборния процес в нарушение основополагащите демократични законови принципи- -арг. р.ІІ, т.3, б.“с“ Кодекс на Добрите практики по изборни въпроси на Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия); 2./ липса на мотиви на взетото решение на мнозинството, обуславящо извод за неясна воля, пречатваща реализиране правото на защита и възможността за контрол при обжалването 3./допуснати съществени нарушения на процесуалните правила от страна на Изборната комисия (ИК) – съставът на ИК е обявен на 16.10.2021 год. от Председателя с редовните членове, на втория ден- 17.10. 2021 година няма обявен състав на ИК, въпреки участието на резервния член Таня Кандилова на мястото на Даниела Александрова; 4./ решението от 17.10.2021 год. на ИК е незавършен акт, защото ИК само е направила констатацията, че изборът е нередовен, но не се произнесла по обявяване на резултатите и дали закрива заседанието, или обявява продължаване на избора на следващия ден, няма яснота нормативно установеният процент дали е формиран на база всеки подаден глас, независимо от вота- за, против,

недействителен – арг. чл. 21, ал.1 АПК; 5./ неправилно е тълкувано приложението на разпоредбите на ЗСВ- и конкретно чл.29к, ал.5 ЗСВ, чл.29о, ал.1 и ал.3 ЗСВ, в несъответствие (без да се съобрази смисъла) с нормите на Конституцията на Република България, регламентиращи ВСС като административен и управленски орган, едновременно осигуряващ и гарантиращ осъществяването на независимостта на съдебната власт, не е съобразено, че се касае до постоянно действащ колегиален орган, поради което попълване на квотата в рамките на мандата (чл. 130, ал.4 Конституцията на Република България) е конституционно задължение на органите на съдебната власт. В тази насока се поддържа тезата , че уредената процедура за избор на членове на ВСС , ако не дава възможност за финализиране процедурата по избор на нови членове и невъзможност да се формира конституционен орган , то това би било в противоречие с принципите на правовата държава- - чл. 4, ал.1 от Конституцията на Република България, с принципа на върховенство на Основния закон и непосредственото действие на конституционните разпоредби- чл. 5, ал.1 и ал. 2 от Конституцията на Република България , принципа на разделение на властите- чл. 8 от Конституцията на Република България и с принципа за независимост на съдебната власт- чл.117, ал.2 от Конституцията на Република България; 6/ решението на ИК по чл. 29к, ал.5 ЗСВ не е съобразено с процедурата на чл. 29к, ал.4 ЗСВ и нормата на чл. 29л, ал.4 ЗСВ към която законодателят препраща в хипотеза на неизбрани брой членове при попълване на квотата на съответната колегия. С Жалбата се иска да се отмени атакуваното решение от 17.10.2021 година и се дадат указания на ИК за насрочване на повторно гласуване , което да се проведе по реда на чл. 29л, ал.4 ЗСВ.

По делото са постъпили писмени бележки от жалбоподателя М. Михайлова , с което отново се акцентира на допуснатите нарушения при формиране решението от 17.10.2021 година на ИК , но се прави искане пряко да се приложат конституционните разпоредби и “ да се обяви , че е налице избор на двама членове на ВСС НА 17.11.2021 година като кандидати , получили гласове на повече от половината гласували магистрати “.

Жалбоподателят Деян Иванов Денев няма заявено становище.

Избирателната комисия не се представлява и няма изразено становище по жалбата.

Весела Павлова (ВАС) - председател на избирателната комисия , не взема становище по жалбата.

Деница Митрова (АССГ) – редовен член на избирателната комисия – не взема становище по жалбата.

Марин Цвятков Атанасов (ОС-Варна) редовен член е депозирал писмено становище, с което поддържа , че решението на мнозинството на избирателната комисия е неправилно от гл.т. неправилното приложение на чл.29к, ал.3, изр.второ от ЗСВ като противоречащо на чл.130 , ал.3 от Конституцията на Република България.

Таня Кандилова (СГС) , надлежно уведомена не взема становище.

Александър Желязков (АС-София) надлежно уведомен , не взема становище.

Георги Крушарски (СРС) е подал писмено становище , с което заявява , че не възразява делото да се гледа в негово отсъствие, няма доказателствени искания.

Петър Ненчев Славчев (СРС) е подал писмено уведомление до съда, че е надлежно уведомен за съдебното заседание , няма да участва лично и не възразява делото да се гледа в негово отсъствие.

Цветанка Бенина (СРС), надлежно уведомена, не взема становище.

Ванина Колева (АССГ), надлежно уведомена , не взема становище.

Даниела Божидарова Александрова (СРС) е подала уведомление до съда, че е уведомена своевременно за съдебното заседание, няма да участва лично, няма възражения по хода и доказателствата.

Върховната административна прокуратура писмено уведомява съда, че няма да вземе участие по делото, счита , че не са налице предпоставките на чл. 16 АПК за участие в производството.

Петчленният състав на ВКС- ГК , като обсъди и прецени наведените от жалбоподателите доводи, намира :

Жалбата е подадена в срока по чл.29н, ал.4 ЗСВ , насочена е срещу обжалваем акт- решение на изборителната комисия , поради което се явява процесуално допустима.

Разгледана по същество в рамките на конкретно релевираните доводи за незаконосъобразност , същата се явява неоснователна по следните съображения:

По доводите (1) за допуснати *нарушения от особено съществен характер, с оглед протичане на изборния процес в нарушение основополагащите демократични законови принципи- -арг. р.II, т.3 , б.“с“ Кодекс на Добрите практики по изборни въпроси на Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия) .*

За да отговори на тези доводи на жалбоподателите, петчленният състав на ВКС- ГК, формиран на основание чл. 29г, ал.4 ЗСВ, състоящ се от трима съдии на ВКС и двама съдии на ВАС, избрани на принципа на случаен подбор чрез електронно разпределение , съобрази , че в случая от страна на жалбоподателите е налице позоваване на ***ненормативна изборна практика, кодифицирана от съвещателен орган към Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианската комисия)***, определена като позитивна и спомагаща провеждането на избори в страните членки на ЕС. Самото позоваване от страна на жалбоподателите съдържа в себе си неяснота относно конкретното оплакване – кое е това нарушение, което е „ощетило“ жалбоподателя и в противоречие с кой негов законово защитен интерес, в степен , че е опрочило избора и е довело до вземане от страна на изборителната комисия на неправилно и незаконосъобразно решение.

Жалбоподателите Марина Михайлова Дойчинова и Деян Иванов Денев безспорно имат право да участват в избори за членове на ВСС от съдийската колегия, да бъде избиратели и същевременно да бъде избрани. Правото им на участие в конкретно обжалваната процедура не подлежи и не е подлежало на дискусия , и то е осигурено от предвидената и надлежно проведена процедура по допустимост по чл. 29г, ал.3 ЗСВ .

Процедурата по обжалване на решенията на изборителната комисия , касаещи самия избор е достатъчно ясно и конкретно гарантирана от разпоредбите на ЗСВ, каквито са всъщност аргументите в цитирания раздел II на Кодекса за добра практика по изборни въпроси, наричан по- нататък Кодекса.

Разделът, на който конкретно се позовават жалбоподателите интерпретира условията за въвеждане на възприетите принципи за провеждане на свободни и честни избори чрез тайно гласуване, като основно условие за признаване на демократичния

характер на политическата система. В частност, по отношение на установената от законодателя процедура, касаеща корпоративния избор в рамките на съдебната магистратура, няма основание да се приеме, че провеждането на избора на членове на Висшия съдебен състав от нейната квота - съдии, не е било свободно и честно, нито пък е било нарушено правото на тайно гласуване за кандидатите, а и в случая не се изтъкват такива основания.

Едно от изискванията на „добри практики“, на което се позовават жалбоподателите, е достъпът до ефективно обжалване.

На първо място в Кодекса и цитирания раздел, в конкретната подточка се изискват определени процедурни гаранции за свободата и честността на изборите. Те трябва да са организирани от независим от политическите партии орган, какъвто по дефиниция е ВСС и това е сторено. Липсата на конкретни оплаквания в тази насока, не могат да обусловят извод за неспазване на принципите за свободен и демократичен избор и правото на неудовлетворената страна да иска ревизия.

В т.3.3 на раздела са посочени условията за ефективност на обжалването. Законодателният регламент на изборите, провеждани от магистратурата за попълване състава на ВСС касателно съдийската колегия, предвижда съдебно обжалване, което съвпада с дадените насоки. Реализацията на правото на обжалване е несъмнена, възможността на съдебния орган, в случая настоящия петчленен състав, да анулира проведения избор на магистратите при констатация за допуснати тежки, несъвместими с буквата и духа на закона и общоприетите принципи за честност и демократичност на изборите, също не се оспорва. В Кодекса е отбелязано, че анулирането е допустимо, когато изтъкваните нередности е възможно да са повлияли на избора. Не е посочена възможността (в случая кодифицираната практика като цяло засяга и коментира изборите за законодателна власт), съдебните органи по обжалване да могат да постановяват различни актове от анулирането на изборите, доколкото претенцията на жалбоподателката включва искане за обявяване на изборния процес за финализиран, респективно обявяването им за избрани кандидати (искане, направено с писмената защита по делото на жалбоподателката М.Михайлова). *„Анулирането“ на атакувания акт по съществуването и етимологията си (от латински) си означава отмяна (от съдебния орган, пред който се апелира) на проведения избор, а не изменение или заместване на решението на изборната комисия.*

Очевидно и според експертното мнение на Венецианската комисия подобно правомощие би опорочило същината на всеки един изборен процес, ако можеше той да се замести изцяло от съдебно решение. Така или иначе, на първо място трябва да бъде даден отговор на това, дали има нередности при избора, каквито оплаквания има, при провеждането на избора и дали те са от такъв характер, който да е опорочил избора.

По тези съображения оплакванията за незаконосъобразност са неоснователни и не могат да обусловят извод за отмяна на атакуваното решение на изборителната комисия.

По довода (т.2), касаещ оплакване за *липса на мотиви на взетото решение на мнозинството, обуславящо извод за неясна воля, пречатваща реализиране правото на защита и възможността за контрол при обжалването*

По делото са приложени като доказателства заверени преписи от протоколи, както следва: 1/ от Избирателна секция №1 за проведения избор на 16 и 17.10.2021г. с

хартиени бюлетини, ведно с избирателен списък; 2/ от Избирателна секция №2 за проведения избор на 16 и 17.10.2021г. с хартиени бюлетини, ведно с избирателен списък и генерирания краен отчет от проведеното електронно дистанционно гласуване.

Въз основа на същите, на 17.10.2021г., в 20,10 часа е съставен Протокол от Избирателната комисия, в който са отразени изборните резултати от двете избирателни секции и разпределението на кандидатите, както следва: общ брой избиратели 2202бр.; гласували общо 580бр., от които 468бр. за Деян Иванов Денев и 505бр. за Марина Михайлова Дойчинова. Резултатите от изборите не са оспорени.

С обжалваното решение от 17.10.2021 год. на Избирателната комисия, в което са отразени общия брой избиратели и общия брой гласували, е прието, че **изборът е нередовен, тъй като не е постигнат предвидения в чл.29к, ал.3 от ЗСВ минимален кворум от имащите право на глас – 33%, представляващо не по-малко от 727 бр. гласове.**

Решението е подписано с особено мнение от трима от членовете на Избирателната комисия, според които разпоредбата на чл.29к, ал.3, изр.2 от ЗСВ противоречи на чл.130 ал, ал.3 от Конституцията на Република България, поради което избора следва да се счита за редовен.

Изискването за излагане на мотиви в издаваните административни актове, каквото е и оспореното решение на Избирателната комисия, е последователно проведено, както в разпоредбите на АПК, така и в съдебната практика по приложението им, част от която има задължителен характер и е обективирана в т. 7 от ПП ВС 4 - 76 г.; т.2 от ТР № 4/ 22.04.2004 г. ВАС и ТР №16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС. По цитираната съдебна практика се приема, че **необходимостта от мотивиране на актовете е продиктувана от предоставянето на възможност на адресата на акта и заинтересованите лица да научат какви са фактите, мотивирали административния орган, да приложи една или друга правна норма, както и с оглед улесняване проверката за тяхната законосъобразност.**

В конкретния случай, оплакванията за липса на мотиви в оспореното решение на Избирателната комисия са неоснователни. В него са посочени фактическите и правни основания за издаването му, като волята на комисията е ясно изразена. Последната е основана на разпоредбата на чл.29к, ал.3 от ЗСВ и резултатите от проведения избор, които са достатъчни да обосноват взетото решение, гласувано с мнозинство от членовете на комисията. Изпълнено е изискването на чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК. Липсата на необходимост от излагане на допълнителни мотиви, включително и такива по тълкуване на закона е очевидна, тази липса не се препятства правото на защита на кандидатите/жалбоподатели при оспорване на решението на Избирателната комисия, нито проверката за неговата законосъобразност.

За пълнота по въпроса за мотивите на административните актове могат да се посочат още задължителните разясненията т. 7 от ПП ВС 4-1976 год., както и т. 2 от ТР № 4 от 22.04.2004 г. на ОС на съдиите от Върховния административен съд по тълк.д.№ 4/2002 год. Предметният обхват на мотивите на обжалвания акт се обуславя от конкретния закон, който в случая е чл.29к, ал.3 от ЗСВ. Според цитираната норма: „новият избор“, проведен при наличие на предпоставките на чл.29к, ал.2, е редовен, ако са гласували не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас. В мотивите на обжалваното решение на избирателната комисия се приема, че доколкото този кворум на гласували избиратели не е постигнат, проведеният избор е нередовен. **Позоваването на законовите разпоредби и резултатите от избора са**

достатъчни да обосноват взетото решение на Избирателната комисия, гласувано с мнозинство от членовете ѝ. Изпълнено е изискването на чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК. Липсва необходимост от излагане на допълнителни мотиви, включително и такива по тълкуване на разпоредбата на закона, с което не се препятства правото на защита на кандидатите – жалбоподатели в настоящото производство при съдебното оспорване на решението на Избирателната комисия, нито проверката за неговата законосъобразност.

По доводите (т.3 и 4) за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила от страна на Изборната комисия (ИК) – съставът на ИК е обявен на 16.10.2021 год. от Председателя с редовните членове, на втория ден- 17.10. 2021 година няма обявен състав на ИК , въпреки участието на резервния член Таня Кандилова на мястото на Даниела Александрова; за това , че решението от 17.10.2021 год. на ИК е незавършен акт , защото ИК само е направила констатацията, че изборът е нередовен, но не се е произнесла по обявяване на резултатите и дали закрива заседанието, или обявява продължаване на избора на следващия ден, няма ясна нормативно установеният процент дали е формиран на база всеки подаден глас , независимо от вота- за , против, недействителен – арг. чл. 21,ал.1 АПК

Събраните писмени доказателства по делото, установяват : Общото събрание на съдиите за избор на членове на ВСС, проведено на 09.10.2021 година и при проведената процедура са избрани 9 редовни и 5 резервни членове на избирателната комисия. Редовните членове на комисията - Весела Павлова – председател на комисията, Деница Митрова – зам. Председател и членове – Марин Атанасов, Даниела Александрова, Александър Желязков, Георги Крушарски, Петър Славчев, Цветанка Бенина и Ванина Колева са действали като такива през първия изборен ден – 16.10.2021г. и са приели решение от 16.10.2021г., с което е насрочен нов избор на членове за следващия ден – 17.10.2021г. – от 8 часа сутринта, на основание чл.29к, ал.3 ЗСВ, поради това че са гласували по-малко от половината от действащите съдии, имащи право на глас.

Видно от протокол на Избирателната комисия от 17.10.2021г., както и от обжалваното решение на Избирателната комисия от 17.10.2021г., като членове на комисията са участвали редовните членове – Весела Павлова- председател, Деница Митрова– зам. Председател и членове – Марин Атанасов, Александър Желязков, Георги Крушарски, Петър Славчев, Цветанка Бенина и Ванина Колева. Вместо неучаствалата Даниела Александрова като член на комисията е участвал във втория изборен ден – 17.10.2021г. – резервният член Таня Кандилова, избрана за първи резервен член с най-много гласове от останалите на Общото събрание, проведено на 06.10.2021г.

Според жалбоподателите е процедирано незаконосъобразно, тъй като за втория изборен ден не е обявена промяна в състава на комисията и не са посочени причините, поради което е заменен основен член на Комисията с резервен такъв.

Оплакването не може да се приеме за основателно. Въпреки установената липса на нарочен акт на избирателната комисия за промяна в състава ѝ чрез замяна на редовен член с резервен такъв, както и че липсвата на акт, в който да са обявени причините за промяната, при пестеливата нормативна регламентация на ЗСВ в този аспект на дейността на избирателната комисия, в рамките на настоящия

правораздавателен контрол , процесуалните пропуски и тяхното значение следва да се ценят в контекста на прилагането на общите принципи на административния процес. Ако се приеме, че с оглед принципа на публичност и прозрачност, избирателната комисия е допуснала процесуално нарушение като не е издала нарочен акт за промяната и не е обявила причините за същата , не може безусловно да се приеме, че именно тези процедурни нарушения са обосנוвали извода за нередовен избор, нито да се приеме обратното- ако не биха били допуснати тези нарушения , то изборът би бил действителен и би било преодоляно основаното изискване на законодателя за участие от 33 % от магистратите , формиращи избирателния електорат. ***Съгласно установената съдебна практика не всяко нарушение на административнопроизводствените правила представлява основателно основание за оспорване и отмяна на административния акт по смисъла на чл. 146, т. 3 от АПК, а само такова нарушение, което накърнява необратимо възможността и правото на защита на засегнатите от акта лица и е в състояние да повлияе върху крайния акт, т. е. това е нарушение, което ако не е било допуснато, крайният акт би бил различен.***

От материалите по делото е установено , че неучастието на редовния член на избирателната комисия Даниела Александрова е резултат на стекли се обективни причини, станали известни непосредствено преди започване на втория изборен ден – 17.10.2021 г., което е наложило замяната ѝ с първия избран резервен член – а именно Тая Кандилова. Тези обективни обстоятелства се установяват по силата на приетото по делото доказателство, представено с административната преписка – удостоверение, издадено от 17.10.2021г. от 06 РУ-СДВР, от което е видно, че преди изборния ден, в 7.40 часа, са налице данни за извършено спрямо Даниела Александрова престъпление по чл.198,ал.1 НК – отнемане чрез употреба на сила на личните ѝ документи и мобилен телефон. При тези данни обективно същата не е могла да вземе участие като член на избирателната комисия. Установени са причините за неучастието ѝ, които са от обективен характер. Неиздаването на нарочен акт за промяната в състава на комисията не съставлява съществено процесуално нарушение, тъй като това не би довело до различен по своя характер краен административен акт. Този акт би имал декларативен характер спрямо вече възникнали обстоятелства и необходимост от участие на първия избран резервен член. Налице са били предпоставките за участие на резервния член Кандилова, както по време на изборния ден, така и при проведеното гласуване при вземане на решението, което е оспорено и е предмет на делото.

По довода за процесуална незаконосъобразност на обжалвания административен акт, въведен с твърдението, че същият съставлява *незавършен акт*, доколкото Избирателната комисия само е направила констатация, че изборът е нередовен, но *не се е произнесла по обявяване на резултатите и дали закрива заседанието, или обявява продължаване на избора на следващия ден, не се установява дали процентът е формиран на база всички подали глас.*

Настоящият състав на ВКС- ГК намира оплакването за неоснователно. Съгласно постановеният диспозитив на обжалваното Решение от 17.10.2021 год. изборът е обявен за нередовен. По аргумент за противното от чл.29к, ал.3 ЗСВ, изборът се смята за нередовен ако са гласували по-малко от 33 % от имащите право на глас. В съответствие с тази разпоредба Избирателната комисия, след като е установила, че са гласували по-малко от 33 % от имащите право на глас, е приела решение, с което е обявила избора за нередовен. Този диспозитив съответства на законовата уредба. Липсата на изрично произнасяне дали се прекратява процедурата

или са закрива заседанието, или приключва изборният ден, не би променило крайния резултат и не съставлява неяснота във волята на комисията. Обратно на твърденията на жалбоподателите, волеизявлението на административния орган е изрично и окончателно по своя характер, изпълнява изискванията на чл.21,ал.1 АПК. За прецизност и яснота органът би могъл да постанови и диспозитив, с който да оповести изрично закриването на изборния ден и приключване на процедурата. Липсата на такъв диспозитив обаче не съставлява процесуално нарушение, а още по-малко съществено такова доколкото това не би довело до промяна на крайния акт и последиците от него.

Обратно на твърденията на жалбоподателите се установява, че от решението, при извършване на прости аритметични сметки, е видно по какъв начин е формиран нормативно установеният процент /33%/.

Доводите на жалбоподателите (т 5) са в насока , че атакуваното решение на избирателната комисия е неправилно поради неточно тълкувано приложението на разпоредбите на ЗСВ - и конкретно чл.29к, ал.5 ЗСВ, чл.29о, ал.1 и ал.3 ЗСВ, в несъответствие (без да се съобрази смисъла) с нормите на Конституцията на Република България , регламентиращи ВСС като административен и управленски орган, едновременно осигуряващ и гарантиращ осъществяването на независимостта на съдебната власт; несъобразяване , че се касае до постоянно действащ колегиален орган, поради което попълване на квотата в рамките на мандата (чл. 130, ал.4 Конституцията на Република България) е конституционно задължение на органите на съдебната власт , като в тази насока се поддържа тезата , че уредената процедура за избор на членове на ВСС , ако не дава възможност за финализиране процедурата по избор на нови членове и невъзможност да се формира конституционен орган , то това би било в противоречие с принципите на правовата държава- - чл. 4, ал.1 от Конституцията на Република България, с принципа на върховенство на Основния закон и непосредственото действие на конституционните разпоредби- чл. 5, ал.1 и ал. 2 от Конституцията на Република България , принципа на разделение на властите- чл. 8 от Конституцията на Република България и с принципа за независимост на съдебната власт- чл.117, ал.2 от Конституцията на Република България;

Настоящият състав на ВКС-ГК счита , че същите не могат да бъдат възприети за основателни по следните съображения:

Конституцията на Република България, в чл. 5 дефинира, че именно тя - Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат, и разбира , се доколкото може да бъде установено такова противоречие (арг. ал.2) в рамките на конкретно съдебно производство следва , че нейните разпоредбите , имащи непосредствено действие, могат да се приложат. Така в мотивите по Решение № 10/06.10.1994 г. по конст. дело № 4/1994 г., КС сочи, че "Непосредственото действие на конституционните норми е основен белег, който характеризира Конституцията като върховен нормативен акт и който полага основите на системата на действащото право в Република България. Непосредственото действие е вътрешно присъщо на всеки нормативен акт, включително и на такъв, заемащ върховно положение в йерархията на нормативните актове. Без съмнение то съществува и се проявява и по отношение на Конституцията, независимо дали ще бъде нормативно прогласено или не. В този смисъл чл. 5, ал. 2 има значение само да подчертае нещо, което обективно е налице. Непосредственото действие означава, че не е необходимо

да има опосредстващ елемент или звено от правно-техническа гледна точка, за да се прояви то- действието. "

Няма спор, а и в тази насока е и практиката на ВКС - Решение № 71 от 06.04.2020 г. на ВКС по гр. дело № 3804/2019 г., IV г. о., ГК и Решение № 72 от 21.04.2020 г. на ВКС по гр. д. № 2377/2019 г., IV г. о., ГК, че "съгласно § 3, ал. 1 ПЗР на Конституцията на Република България, съдът е оправомощен да установява противоречието *на заварените закони с Конституцията от 1991* година, като приложи пряко съответната конституционна разпоредба." Изводите по цитираните решения, *че с такова правомощие съдът не разполага по отношение на законите, приети при действието на Конституцията, т. е. след 13.07.1991 година, теза , която се споделят изцяло от настоящия състав.*

Уреденото в чл. 5, ал. 2 от Конституцията на Република България *непосредствено действие* на основния закон оправомощава **съда** да прилага разпоредбите ѝ, без да е необходимо това да бъде опосредствано от закон, който да урежда по-детайлно съответните правоотношения или установява ред за упражняване на признатите от Конституцията права. Съответствието на приетите при действието на Конституцията от 1991 г. закони с принципите и нормите на Основния закон , е отговорност на Народното събрание. Ако приет при действието на Конституцията от 1991 г. закон ѝ противоречи, компетентен да установи и обяви това е Конституционният съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. Съдът не може да откаже да приложи закона по причина, че той противоречи на Конституцията, той може да тълкува закона в съответствие с Конституцията, т. е. при възможни различни тълкувания, съдът избира това, което съответства в най-голяма степен на Конституцията. Отговорност на Народното събрание е приетите от него закони да съответстват на Конституцията, защото народните представители поемат като основно свое задължение да я спазват под клетва, която те полагат съгласно чл. 76, ал. 2 от Конституцията при конституирането на всяко новоизбрано Народно събрание. Разпоредбата на чл. 22, ал. 4 от Закона за Конституционния съд на Република България е съгласувана с установеното в чл. 152, ал. 2 от Конституцията действие *занапред* на решенията на съда. Той установява не възможността Народното събрание да уреди възникналите правни последици от запазеното действие на обявения за противоконституционен закон, но го задължава да направи това, за да възстанови по този начин нарушения конституционен ред. По принцип решението на Конституционния съд, обявяващо за противоконституционен закон, действа *занапред /ex nunc/*, а правният ефект на решението е в неприлагане на закона от деня на влизане в сила на решението на Конституционния съд, от който момент той представа да действа и да регулира обществените отношения, предмет на неговата уредба – чл. 151, ал. 2, изр. 3 – то Конституцията на РБ. *Докато Конституционният съд не обяви един закон , приет при действието на действащата Конституция на Република България за противоконституционен, се презумира, че той е в съответствие с Конституцията и валидно регулира обществените отношения, за чието уреждане е създаден.*

Искането на жалбоподателите да не бъдат зачетени разпоредбите на ЗСВ, обнародван ДВ.бр.64/07.08.2007 год. , като „ несъобразени „ с нормите на основния закон и за пряко приложение нормите на Конституцията (без точно посочване кои точно норми следва да бъдат приложени , въпреки цитираните норми на общите принципи), не може да бъде прието за основателно.

Съгласно чл. 16 ЗСВ „Висшият съдебен съвет представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта ѝ, определя състава и организацията на работата на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване .“

Висшият съдебен съвет, съгласно Конституцията и закона е **постоянно действащ орган**, юридическо лице със седалище София, което се представлява от един от изборните му членове, определен с решение на пленума на ВСС. Неговият състав се формира по решение на НС, който избира единадесет члена (шестима за съдийската колегия и петима за прокурорската) , от общото събрание на съдиите , което избира шест члена за съдийската колегия и от общо събрание на прокурорите , което избира четирима члена за прокурорската колегия и общо събрание на следователите , които избират един член за прокурорската колегия. По право членове на ВСС са Председателя на ВКС, Председателят на ВАС и Главния прокурор на Република България. Без право на глас в заседанията на Пленума на ВСС участва Министъра на правосъдието на Република България.

С раздел I „а“ на ЗСВ , приет с ДВ. бр.28/2016 год., са установени правилата за осъществяване на прекия избор на членове на ВСС от съдиите, прокурорите и следователите - ал. 29а до чл. 29р ЗСВ. Така Общите събрания се свикват не по-рано от осем месеца и не по-късно от шест месеца преди изтичане на мандата на Висшия съдебен съвет или в 7-дневен срок от предсрочното освобождаване на изборен член на Висшия съдебен съвет. **В настоящият случай , петгодишният мандатът на действащия ВСС е за времето 03.10.2017 година до 03.10.2022 година.**

За провеждане на избор за членове на ВСС за съдийската квота на ВСС, законодателят вмениява на Пленумът на Висшия съдебен съвет, по предложение на съответните колегии и след обсъждане с органите на съдебната власт, да приеме **правила за произвеждането на избори на членове на Висшия съдебен съвет** от съдиите, прокурорите и следователите, които се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и се прилагат за всички избори. Тази разпоредба на закона е израз на самостоятелността и независимостта на съдебната власт от законодателната и изпълнителната и сочи , че оперативният и орган изработва и прилага собствени правила за осъществяване на прекия избор на членове на ВСС от съдийската и прокурорска квота , поради което искането за прилагане по аналогия на правила , установени за изборния процес на други органи на държавно управление , или общите принципи на изборното право, са неуместни.

Разпоредбата на чл. 29к ЗСВ , установява правилата за провеждане на общите събрания за избор , включващ както формиране на избирателната комисия с основни и резервни членове, формиране на изборните секции за гласуване с бюлетина на хартиен носител, така и процедурата по изслушването на кандидатите , начина на провеждане самия избор. Според жалбоподателите спорна е разпоредбата на чл. 29к, ал.2 и ал.3 ЗСВ , съгласно които „ изборът се смята за редовен, ако са гласували *повече от половината* от съдиите, съответно прокурорите или следователите, включени в списъците по чл. 29д. В случай че не са налице предпоставките по ал. 2, *се произвежда нов избор на следващия ден*. Изборът се смята за редовен, ако са гласували *не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас*.

По аргумент на чл. 29о, ал.1 ЗСВ , установяващ правилото, че „ ако изборът бъде обявен за незаконосъобразен, нов избор се произвежда не по-късно от един месец“ доводът за незаконосъобразност от гл.т. липсата на изрично произнасяне на

избирателната комисия е неоснователен, доколкото с постановения диспозитив на решението си, избирателната комисия решава окончателно нередовността на избора и с това осъществява пълния обем правомощия, установени и вменени и от законодателя.

Тези съображения обуславят извода на настоящия състав, че доводите и исканията на жалбоподателите в посочения аспект, са неоснователни.

По довода (т.6) , че *решението на Избирателната комисия по чл. 29к, ал.5 ЗСВ не е съобразено с процедурата на чл. 29к, ал.4 ЗСВ и нормата на чл. 29л, ал.4 ЗСВ към която законодателят препраща в хипотеза на неизбрани брой членове при попълване на квотата на съответната колегия.*

Настоящият състав на ВКС-ГК, намира изложените от жалбоподателите съображения са неоснователни, поради следното:

В разпоредбите на чл. 29ж и следващи от ЗСВ законодателят е описал процедурата при гласуване за избор на членове на ВСС при следната последователност. След като кандидатите за изборни членове на ВСС бъдат изслушани, по реда на чл. 29ж, ал. 2 от ЗСВ, изборният ден се провежда съботата, следваща тази, в която кандидатите са били изслушани; изборният ден е с продължителност от 8.00ч. до 18.00ч., освен ако към 18.00ч. има все още негласували: тогава процедурата приключва с гласуване на последния от тези съдии, които са били установени като негласували от председателя на съответната избирателна секция /чл. 29к от ЗСВ/. Гласуването е тайно и се извършва с хартиена бюлетина по образец, като за действителни се смятат тези които са по утвърдения от Пленума на ВСС образец, съдържащ необходимия брой или по-малко кандидати за съдийската или прокурорската колегия, избрани от общото събрание; образецът има имат поставени два печата от съответната избирателна секция; печатът съдържа наименованието и номера на избирателната секция; образецът на бюлетината няма вписани специални символи, като букви, цифри или други знаци и съдържа отбелязване за кандидата със знак "X" или "V" с химикал, пишещ със син цвят чл. 29л от ЗСВ/. След приключване на изборния ден следва отваряне на изборните кутии и преброяване на подадените бюлетини, което действие се извършва публично. За резултатите се съставят от всяка една от секциите протоколи в два екземпляра, съдържащи общия брой на гласувалите, действителните и недействителните бюлетини и бюлетините, подадени поименно за всеки кандидат. Крайния етап е постановяване на решение от ИК след отчитане на резултатите от предоставените им протоколи от избирателните секции /чл. 29н от ЗСВ/. Горното обаче важи само ако избора е проведе редовно. А той е такъв според чл. 29к, ал. 2 от ЗСВ, ако са гласували повече от половината от съдиите, включени в списъка по чл. 29д от ЗСВ. Според същата правна норма за избрани се смятат кандидатите, получили повече от половината от действителните гласове, т.е. разграничени са гласовете, необходими за да се приеме, че изборът е редовен от гласовете, необходими даден кандидат да бъде избран за член на ВСС.

В чл. 29к, ал. 3 се съдържа изключение, касаещо нередовността на избора – при липсата на предпоставките по ал. 2, т.е., ако не са гласували повече от половината от включените в избирателните списъци съдии, се произвежда нов избор на следващия ден и този избор се смята за редовен, ако са гласували не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас. Нормата предвижда провеждане на нов избор, след като е осъществен редовен такъв и след преброяване на бюлетините се установи, че не са гласували повече от половината от съдиите включени в избирателния списък. С разпоредбата на чл. 29к, ал. 4 от ЗСВ е прието, че ако при произвеждането на новия

избор се наложи повторно гласуване по реда на чл. 29л, ал. 4, то се извършва на следващия ден, като при повторното гласуване ако не е избран съответният брой членове с необходимото мнозинство, за избрани се смятат онези от тях, които са получили най-много гласове.

Законодателят ясно е разписал в Раздел Ia „Пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите“ процедурата по извършване на избора. За да се приеме, че изборът е редовно проведен, е поставено условие: от избирателните списъци по чл. 29д от ЗСВ трябва да са гласували повече от половината от съдиите. Само тогава изборът се счита за правилно проведен. Видно от доказателствата по делото от 2 202 избирателя по списък право на вот са упражнили 580 съдии. При това положение заложеният от законодателя праг от 33% от имащите право на глас не е достигнат /необходимите за това гласове са били 727/ и изборът е обявен за нередовен.

Принципно правилен е аргументът, наведен от жалбоподателката, че нормата на чл. 29к, ал. 4 от ЗСВ препраща към чл. 29л, ал. 4 от ЗСВ що се касае до процедурата, при която се провежда повторно гласуване, ако при първоначалния избор, не са упражнили вота си повече от половината от съдиите включени в избирателния списък. Приложението на чл. 29л, ал. 4 от ЗСВ следва да се тълкува изцяло във връзка с поставеното от законодателя изключително условие, а именно: да са гласували при повторния избор не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас, т.е. само и единствено ако при повторното гласуване са подадени редовни бюлетини, независимо дали на хартиен носител или чрез онлайн гласуване, от не по-малко от 33% от включените в избирателните списъци съдии. Едва тогава следва да се приложи нормата на чл. 29л, ал. 4, пред. 2 от ЗСВ и избирателната комисия да посочи за избрани лицата получили най-много гласове. При нередовен избор, какъвто е конкретният случай, нормата на чл. 29л, ал. 4 вр. 29к, ал. 4 от ЗСВ е неприложима, в противовес на наведените в жалбата доводи. Целта на въведения с чл. 29к, ал. 3 от ЗСВ праг от 33% е да се осигури по-широка представителност на съдийското съсловие при избора на техни представители във ВСС, като по този начин ще се гарантира по-голяма прозрачност и законност в дейността на Съвета.

Не може да се възприеме за основателен и законосъобразен наведения в жалбата довод, че Общото събрание не може да бъде закрито по реда предвиден в чл. 29к, ал. 5 от ЗСВ, предвид на това, че не са избрани членове на ВСС на овакантените места в СК от квотата на съдиите. В Раздел Ia от ЗСВ законодателят е предвидил не само две възможности за закриване на Общото събрание – по чл. 29н от ЗСВ, при наличие на решение от страна на ИК за резултатите от избора и по чл. 29о от ЗСВ, когато решението на ИК е обявено за незаконосъобразно от съда, но и по реда на чл. 29к от ЗСВ, когато ИК постанови акт с който обявява проведения избор за нередовен. Този извод се излича при тълкуване нормата на чл. 29к, ал. 2 от ЗСВ, в която норма е уточнено кога изборът се смята за редовен. При положение, че в изборът не са гласували повече от половината от съдиите, включени в избирателния списък респек., че не са не по-малко от 33 на сто от тях, изборът се счита за нередовен. В тази хипотеза процедурата по избор на членове на ВСС се финализира от страна на ИК с постановяване на решение, с което изборът е обявен за нередовен, предвид заложеното в чл. 29к, ал. 3 от ЗСВ ограничение, както е и сторено от избирателния орган. При този изборен резултат, както и ако изборът е обявен за незаконосъобразен от съда, следва да започне нова процедура за избор на членове на ВСС по предвидения в ЗСВ ред и срокове за попълване съдийската квота на съвета.

По изложените съображения , Петчленният състав на ВКС-гражданска колегия , формиран на основание чл. 29г, ал.4 ЗВС, състоящ се от трима съдии на ВКС и двама съдии на ВАС, избрани на принципа на случаен подбор чрез електронно разпределение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ Жалба вх. № ВСС-14736 / 26.10.2021 година на Марина Михайлова Дойчинова и Деян Иванов Денев , кандидати за изборни членове на ВСС от квотата на съдиите срещу **РЕШЕНИЕ от 17 октомври 2021 година** на избирателната комисия за избор на членове на Висшия съдебен съвет от квотата на съдиите , избрана с решение на ОС на съдиите , свикано на основание чл. 29а, ал.1-6 ЗСВ и проведено на 09.10.2021 година в гр.София .

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: